

Lapuanjoen vesistöalueen tulvaryhmän viestintäsuunnitelma

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
22.1.2013

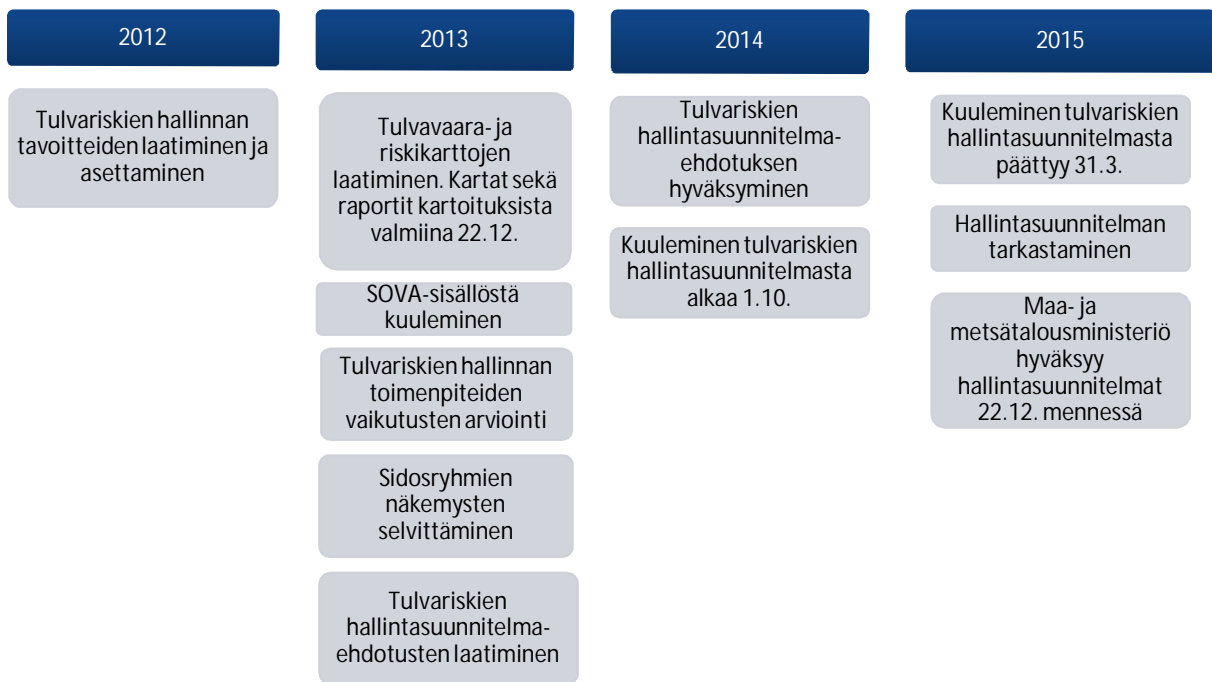
Sisältö

Johdanto	3
Viestinnän nykytila	3
Ydinviesti ja tavoitteet	4
Viestinnän sidosryhmät	4
Viestinnän haasteet ja kehittäminen.....	5
Viestinnän toimeenpano	6

Johdanto

Tulvaryhmän tehtävänä on ohjata tulvariskien hallintasuunnitelman tekemistä. Tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetään keinot tulvariskien hallinnan parantamiseksi tulvariskialueella. Keinot voivat olla ennaltaehkäiseviä ennen tulvaa tehtäviä töitä, tulvan aikana tehtäviä toimenpiteitä sekä tulvan jälkeen toteutettavia töitä.

Tulvaryhmän toimikausi päättyy vuoden 2015 lopussa, jolloin tulvariskien hallintasuunnitelman tulee olla valmis. Kuvassa 2 on esitetty tulvariskien hallinnan prosessiaikataulu. Tulvaryhmä määrittää tulvariskien hallinnan tavoitteet tulvariskialueelle. Tavoitteiden tulee olla toteuttamiskelpoisia ja kustannustehokkaita.

Kuva 1. Tulvariskien hallinnan aikataulu.

Viestinnän nykytila

Tämän hetkinen tulvaviestintä on etupäässä tulvan aikaista tiedottamista eikä niinkään tulvariskien hallinnan kokonaisvaltaisempaa tiedottamista. Nykyinen tulvaviestintä hoidetaan pääosin ylläpitämällä verkkosivuja, julkaisemalla tiedotteita ja antamalla tulvatilanteessa tai muutoin tarvittaessa sanomalehti-, radio- ja tv-haastatteluja. Tulvan aikaisessa tiedottamisessa päärooleissa vahingonkäräjien lisäksi ovat pelastusviranomainen, ELY-keskus ja kunta. Pelastusviranomaisen vastuulla on pelastustoiminnan suunnittelu ja johtaminen sekä pelastustoiminta. ELY-keskus vastaa ennakoivasta ja tulva-aikana tehtävästä tiedottamisesta sekä vesistöjen käytöstä ja sen valvonnasta. Kunnan vastuulla on suojella omia rakenteita ja toimintaa sekä tukea pelastusviranomaisia tulvasuojelussa. Yksityishenkilöiden vastuulla on suojella itseään ja omaisuuttaan omilla toimillaan.

Vesistöalueelle perustetun tulvaryhmän tehtävä on ohjata ennakoivaa tiedotusta ja tulvariskien hallinnan toimenpiteitä. Tämän kehittämiseksi on nähty tarpeelliseksi laatia tulvaryhmille oma

viestintäsuunnitelma. Tulvaryhmille on perustettu omat nettisivut, josta löytyvät kokousmuistiot ja tiedot tulvaryhmien jäsenistä (nettiosoite löytyy viestintäsuunnitelman lopusta).

Ydinviesti ja tavoitteet

Tulvariskien hallinta koskee suurta joukkoa Lapuanjoen valuma-alueella. Keskeisten kuntien (Alavus, Kauhava, Kuortane, Lapua, Seinäjoki, Töysä ja Uusikaarlepyy) alueella väkiluku vuoden 2012 lopussa oli noin 115 000.

Tiedot tulvien syistä ovat osin puutteellisia. Perusolosuhteiden kuten säätilojen ja tehokkaan kuivatuksen vaikutukset tiedostetaan, mutta virheellisesti syynä tulviin voidaan pitää vesistö rakenteita ja säännöstelyä. Tavoitteena on, että tulvien syyt tiedostetaan, tulvariskien hallintaan varaudutaan omatoimisesti ja että rakentamisessa huomioidaan tulvariskit.

Ensisijaisena tavoitteena on ennakoiva tiedotus, sillä se luo hyvän pohjan myös kriisiviestinnälle. Tärkeintä on viestittää, että tulviin voi varautua etukäteen ja mitä yksityishenkilö voi tehdä omaisuutensa suojelemiseksi. Tärkeää on myös selventää, miten eri viranomaiset varautuvat tulviin ja mitkä ovat kunkin tahon tehtävät ja vastuut, jotta tiedonkulku kansalaiselta viranomaisille ja päinvastoin on toimivaa.

Viranomaisten välisessä viestinnässä tavoitteena on nopea ja varma tiedonkulku myös suurtulvatilanteessa. Eri tahojen vastuiden ja tehtävien selkeä määrittely vähentää päällekkäisyyksiä ja tietokatkoksien riskiä. Tärkeä osa viranomaisten välistä viestintää on myös huolehtia siitä, että yhteystiedot ovat ajan tasalla.

Viestinnän sidosryhmät

Seuraavaan taulukkoon on hahmoteltu tärkeimpiä sidosryhmätahoja, joita tulisi erityisesti kuulla määritettäessä tulvariskien hallinnan tavoitteita ja toimenpiteitä. Sidosryhmätahoja lisätään tarvittaessa.

Taulukko 1. Tulvariskien hallinnan suunnittelun keskeiset sidosryhmätahot.

Osallistajat	Ennakkotoimet valuma-alueella tulvariskien vähentämiseksi	Toiminnan ja huollon turvaaminen tulvatilanteissa	Asutuksen tekniset tulvasuojelu ratkaisut	Ympäristö uhkien torjunta	Kriisitoiminta kansalaisten hyväksi (esim. evakuointi)
Aluehallintovirasto		X			
ELY-keskus	X	X	X	X	X
Kuntien asunto- ja sosiaalityö			X		X
Kuntien kaavoitus	X	X	X	X	
Kuntien rakennusvalvonta			X		
Kuntien tekninen toimi	X	X	X	X	X
Kuntien terveydensuojeluviranomainen		X	X	X	X
Kuntien terveydenhoito					X
Kuntien ympäristönsuojeluviranomainen		X	X	X	X
Kuivatus- ja pengerrusyhtiöt	X	X			
Liikennevirasto	X	X			
Maakuntaliitot	X	X	X	X	
Maataloustuottajat		X		X	
Metsäkeskus		X		X	
Museovirasto	X				
Pelastustoiminta		X	X	X	X
Sähkön- ja lämmönjakelu		X			X
Tietoliikenne		X			X
Teollisuus ja turvetuotanto	X	X		X	
Vapaaehtoisjärjestöt					X
Vesienhoidon suunnittelu	X			X	
Vesihuoltolaitokset		X			X
Vesivoimalaitokset		X			
Ympäristöjärjestöt	X		X	X	

Viestinnän haasteet ja kehittäminen

Haasteena on tavoittaa tulvariskialueiden keskeiset toimijat ja huomioida eri tahojen näkemykset ja intressit tulvariskien hallinnan suunnittelussa. Haasteena on tuottaa tietoa eri osapuolten käyttöön siten, että tiedot ovat mielipiteen muodostuksen ja kannanottojen antamisen kannalta riittäviä. Haasteena on myös saada eri tahot ymmärtämään, että suurtulva koskee kaikkia.

Lisäksi yleinen viestinnän haaste on löytää sopivat viestintäkanavat eri häiriötilanteissa ja tuottaa sopivasti, helposti ymmärrettävää tietoa. Tulvatilanteet ovat usein myös hyvin ennalta arvaamattomia ja nopeasti kehittyviä, mikä tuo oman haasteensa viestinnälle.

Verkkosivuilla on nykyään keskeinen merkitys tietolähteenä. Ihmiset ovat tottuneita etsimään tietoa internetistä ja siksi on oleellista, että myös tulvaviestinnän sivut ovat kattavat ja ne pidetään ajan

tasalla. Nykyisin käytössä olevien viestintämenetelmien lisäksi tulisi selvittää mahdollisuudet ja tarpeet tulvaesitteen laatimiseksi.

Kansainvälisen URflood-hankkeen tuotoksena on syntynyt suositukset tulvaviestinnän tehostamiseksi:

- käytä useita viestintäkanavia
- kehitä ja tuo esille nykyisiä tietolähteitä
- puhu riskistä ymmärrettävästi
- luo vuorovaikutusta viranomaisten ja kansalaisten välille
- jaa enemmän tietoa siitä kuinka tulviin voi varautua
- testaa varautumisen astetta ja varoitusten perillemenoä kunnissa joissa on korkea tulvariski
- selvennä eri viranomaisten vastuunjakoja kansalaisille/käytä tulvaviestinnässä hyväksi asukkaiden luottamia tahoja
- tuota lisää tietoa tulvista

Viestinnän toimeenpano

Tulvaryhmän sisäinen viestintä perustuu tulvaryhmien kokouksiin ja sähköpostin/ puhelimen kautta tapahtuvaan viestintään.

Tulvaryhmän ulkoisen viestinnän keskeiset keinot:

- Verkkosivut: Tavoitteena on, että sivujen kautta voi seurata suunnittelun edistymistä ja kommentoida. Esimerkiksi voidaan käyttää Webropol-kyselyä.
- Sanomalehdet ja julkaisut: Tavoitteena on saada alueen toimijat kiinnostumaan tulvariskien hallinnasta ja löytämään verkkosivut.
- Tiedotteet: Lisätään tietoa tulvariskien hallinnasta mm. tulvavaarakartat, tulvariskikartat ja tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Taulukko 2. Tulvaryhmän viestinnän aikataulu 2013-2015

Tiedotettava asia	Aikataulu	Toteutus
Tiedotetaan tulvariskien hallinnan alustavista tavoitteista	helmi-maaliskuu 2013	Kuuleminen 2.5.-2.8.2013
Tiedotetaan tulvaturvallisuusoppaan valmistumisesta	maaliskuu 2013	
Tiedotetaan toimenpidevaihtoehdoista	huhtikuu-toukokuu 2013	Työpajojen yhteydessä
Tiedotetaan tulvavaara- ja tulvariskikarttojen valmistumisesta	syyskuu-joulukuu 2013	
Tiedotetaan valituista toimenpiteistä ja pyydetään kommentteja	helmi-maaliskuu 2014	
Asetetaan tulvariskien hallintasuunnitelmaluonnos nähtäville ja tiedotetaan	1.10.2014-31.3.2015	Mahdollinen Webropol-kysely
Kerrotaan kuulemisen palautteesta	kesä 2015	
Tiedotetaan hyväksytystä tulvariskien hallintasuunnitelmasta	joulukuu 2015	

Viestinnän onnistumista seurataan suurimmaksi osaksi saadun palautteiden määrän ja laadun perusteella. Myös verkkosivujen kävijämääriä voidaan seurata. Lisäksi aihetta koskevat tiedotteet ja uutiset otetaan talteen. Viestintäsuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Tulvaryhmien viestintä tehdään pääosin virkatyönä. Erillisten oppaiden tai esitteiden tekeminen vaatii erillistä resursointia.

Hyödyllisiä nettiosoitteita:

Suomen ympäristökeskus:

- Tulvat: www.ymparisto.fi/tulvat
- Tulvariskien hallinnan suunnittelu: www.ymparisto.fi/tulvat > Tulvariskien hallinnan suunnittelu
- Vesistö- ja tulvaennusteet: www.ymparisto.fi/vesistoennusteet

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus:

- Tulvat, ajankohtaista: www.ely-keskus.fi/fi/elykeskukset/etelapohjanmaaney > Vesivarojen käyttö ja hoito > Tulvat
- Tulvat: www.ymparisto.fi/lsu/tulvat
- Tulvariskien hallinnan suunnittelu: www.ymparisto.fi/lsu/tulvat > Tulvariskien hallinnan suunnittelu (suora linkki: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=26356&lan=fi>)
- Tulvaryhmät: www.ymparisto.fi/lsu/tulvat > Tulvariskien hallinnan suunnittelu > Tulvaryhmät (suora linkki: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=27488&lan=fi>)

Pelastuslaitokset

- Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos: www.seinajoki.fi/pelastuslaitos
- Pohjanmaan pelastuslaitos: www.pohjanmaanpelastuslaitos.fi